

یادگار بانوی شعر و ادب

ویژگی:
عمارت تاریخی
که به ۳ خانه
تبدیل شده
است

موضوع:
خانه پروین
اعتصامی

سمت چپ کوچه شهید کمیلی در محله اودلاجان چند پله پهن به خانه‌ای منتهی می‌شود که معماری آن با خانه‌های اطراف متفاوت است. خانه پایین‌تر از سطح کوچه و در دو طبقه ساخته شده و مانند بسیاری از خانه‌های قدیمی حوض کوچکی در وسط حیاط دارد. راهرویی باریکی در ورودی خانه، با پله‌های مارپیچ، مسیر رفتن به طبقه دوم و اتاقی است که پروین اعتصامی روزگاری در آن زندگی و نخستین سروده‌هایش را زمزمه می‌کرده است.

نصرالله حدادی، تهران پژوه، تاریخ ساخت این خانه را سال ۱۲۸۹ یا قبل‌تر می‌داند و

روایت می‌کند: «اعتصام‌الملک، پدر پروین اعتصامی وقتی به نمایندگی مجلس انتخاب و از تبریز راهی تهران شد، همراه ۳ فرزندش ابوالقاسم، ابوالفتح و پروین به تهران آمد. او در زمینی از اراضی میرزا نصرالله مستوفی در کوچه‌ای که نامش مرتضی خان بود (احتمالاً خزانه‌دار ناصرالدین شاه) خانه بزرگی ساخت که مانند خانه‌های آن دوره شامل اندرونی و بیرونی بود. این ساختمان قدیمی در محله اودلاجان یادگاری است از روزگاری که این شاعر همراه پدر و مادر و برادرهایش در آن زندگی می‌کرده‌اند. خانه پدری پروین با متراژ وسیع، همانند خانه‌های تاریخی دارای شاه‌نشین و عمارت بود.» نصرالله حدادی، نویسنده کتاب «زندگی و زمانه پروین اعتصامی» می‌گوید: «وقتی پدر پروین در سال ۱۳۱۶ فوت کرد تا چند سال بعد پروین و مادرش در همین خانه زندگی می‌کردند، اما با فوت پروین در ۱۴ فروردین ۱۳۲۰ مادرش تاب زندگی در این خانه رانداشت و سرانجام ۲ سال بعد به مکانی دیگر در خیابان خورشید نقل مکان کرد.» خانه پدری پروین اعتصامی در اودلاجان، سال‌هاست بشکل و شمایل قدیمی خود را از دست داده و با ساخت دو دیوار در وسط آن به ۳ خانه کوچک‌تر تبدیل شده است. خانه وسط که بخشی از عمارت این ساختمان و زیباترین قسمت آن بود در مالکیت ۲ خواهر قرار دارد که از ۴۰ سال قبل با رسیدگی به خانه، سعی کرده‌اند هر طور شده آن را مانند قبل نگه دارند. این خانه، همان جایی است که مراسم عروسی پروین اعتصامی در آن برگزار شد. اتاق اصلی پروین هم که در نوجوانی در آن سکونت داشت در همین بخش خانه است.

موضوع:
خانه هوشنگ
مرادی کرمانی

ویژگی:
این بنا
قدیمی قرار است
به خانه قصه
تبدیل شود

برای من یاد آور دوران کودکی ام بود. خانه دوران بچگی ام در روستایی در کرمان درخت انگوری داشت و داربستی که تمام دوران کودکی خود را زیر آن داربست و با نگاه به انگورهایی که از آن درخت آویزان بود به یاد می‌آورم. اکنون این درخت نیست. من عاشق آن درخت انگور بودم. در این خانه خاطرات شیرینی داشتیم. «خانه هوشنگ مرادی کرمانی در تملک شهرداری است و پس از چند سال بلا تکلیفی اکنون قرار است با مدیریت بهروز مریباغی، به خانه قصه تبدیل شود. مریباغی که پیش از این خانه اردیبهشت را در همان حوالی مرمت کرده، می‌گوید تمام تلاشمان را می‌کنیم که ظرف چند ماه این خانه را همانگونه که بود، مرمت کنیم. او تأکید می‌کند که هنگام بازسازی از نظرات آقای مرادی کرمانی برای مرمت خانه استفاده می‌شود.

سرپناهی پراز قصه‌های قشنگ

خانه‌ای قدیمی در بافت تاریخی اودلاجان، محل زندگی یکی از نویسندگان نام‌آشنایی است که او را با نام خالق قصه‌های مجید می‌شناسیم؛ همان پسر نوجوانی که در دهه ۶۰ همراه بی‌بی، هر هفته در قاب تلویزیون مهمان خانه‌های ما می‌شد. هوشنگ مرادی کرمانی، حدود ۸۲ سال در یکی از کوچه‌های خیابان شهید جاویدی (گذر میرزا محمود وزیر سابق)، زندگی کرده است. این خانه ۸ ساله امروز حال و روز خوبی ندارد، اما قرار است به زودی به خانه قصه تبدیل شود تا محلی برای دوستداران کتاب و قصه‌خوانی باشد. هوشنگ مرادی کرمانی درباره این خانه و خاطراتش می‌گوید: «زمانی که کارمند وزارت بهداری بودم این خانه را خریدم. معتقدم هر انسانی در زندگی، گل عمری دارد که روزی شکوفا می‌شود. من ۲۳ یا ۲۴ سالم بود که وارد این خانه شدم و بیش از ۲ دهه در این خانه زندگی کردم. اوج خلاقیتم در این خانه بود. ۲ پسر من در این خانه به دنیا آمدند و در همین خانه بود که قصه‌های مجید را نوشتم.» خانه‌ای که روزگاری محل زندگی نویسنده «شما که غریبه نیستید» و «قصه‌های مجید» بوده چند سالی است مخروبه شده و به گفته مرادی کرمانی تغییراتی نیز در آن داده شده است. او از درخت انگوری یاد می‌کند که در گوشه‌ای از حیاط خانه است؛ «درخت انگور این خانه

کاشانه خوشنویس نابغه قاجاری

موضوع:
خانه
میرعماد
ثانی

ویژگی:
معماری
خاص و
منحصربه‌فرد
قاجاری

خانه میرزا عباس نوری، ملقب به میرعماد ثانی، نابغه خوشنویسی عهد قاجار یکی از خانه‌های زیبای محله اودلاجان بود. میرزا عباس از آنجا که اهل ذوق و هنر بود بالطبع خانه را با گچ‌بری، کاشی‌کاری اتاق‌ها، ایوان و حیاط سرسبز با حوض وسط و درخت‌ها و باغچه پرگل و زیبا طراحی کرد تا این خانه به یکی از زیباترین خانه‌های عصر قاجار تبدیل شود. به گفته مهرشاد کاظمی، تهران پژوه، بعد از فوت این هنرمند املاکش که به هفت عمارت مشهور بود میان فرزندان تقسیم شد و یکی از خانه‌هایش در حوالی کوچه مروی به نخستین پسرش میرزا رضاعلی رسید. حیاط این خانه از دو جهت در ورودی دارد. برای ورود به حیاط باید از ۴ پله به سمت پایین رفت تا به حیاط ۱۰۰ متری‌ای رسید که دور تا دور آن با اتاق‌های زیبا و در و پنجره‌های چوبی احاطه شده است. دیوارهای این خانه دو طبقه همه آجری است. از ضلع جنوبی می‌توان وارد حیاط دوم این خانه شد. در دل این حیاط حوض کوچک هشت ضلعی سیمانی وجود دارد که دور تا دورش مثل حیاط اول پراز اتاق با پنجره‌های چوبی بلند است.»

میراث صفویه

موضوع:
خانه
اردیبهشت

ویژگی:
بنایی
قدیمی و اشرافی
در محله

خانه اردیبهشت در کوچه آقاموسای پامنار که این روزها با هدف هویت‌بخشی به تهران تبدیل به مؤسسه فرهنگی و هنری شده است، یکی از قدیمی‌ترین و باارزش‌ترین بناهای تهران محسوب می‌شود. براساس بعضی از اسناد موجود، قدمت این خانه زیبا به دوره صفویه می‌رسد. به گفته بهروز مریباغی، مدیر خانه اردیبهشت محله اودلاجان، در زمان بازسازی این خانه تاریخی، در بخش حمام و خزینه آن خرده کاشی‌های آبی و سرمه‌ای کشف شده که قدمت آن به دوران صفویه می‌رسد و این احتمال وجود دارد که این خانه اشرافی که امروز بخشی از آن باقی مانده، در همان دوران ساخته شده باشد. مدیر خانه اردیبهشت می‌گوید: «آنچه از این بنای ارزشمند امروز به یادگار مانده در واقع بخشی از بنای ارزشمند اندرونی یک خانه بزرگ از ۴ خانه بزرگی است که در شکل اولیه آن یک پلاک بوده است. نوع معماری، وجود سالن‌های آبی، چاه مخصوص زباله که در آن فقط ظروف شکسته استیل ریخته می‌شد، فضاهای متعدد مورد نیاز یک خانه مثل حمام و خزینه و... همگی گواه این مدعا است که خانه اردیبهشت یک خانه اشرافی در محله اودلاجان بوده است.»

